

Una literatura inexistent

“I una cosa com els autors catalans en la literatura universal, som els valencians en la literatura catalana. Sobretot si hem d’atendre al literat més enciclopèdic. Pere Gimferrer, que, preguntat recentment a ‘Serra d’Or’ per les obres més notables dels darrers deu anys, en cita més de cinquanta. De les quals només una d’autor valencià. D’Isabel-Clara Simó, per ser exactes.”

Com que sóc home d’escassa il·lustració enciclopèdica, i com que el meu accés a les bones biblioteques és més aviat precari, procure tenir a casa els instruments de consulta imprescindibles —manuals, enciclopèdies, diccionaris i altres materials equivalents— per mirar de suplir tantes carències. L’última adquisició en aquest ram instrumental ha estat una *Encyclopedia of Literature*, la Merriam Webster’s, que em semblava de solvència acreditada. És un considerable volum de prop de 2.500 columnes, en lletra petita i pàgina gran, que representen, com diu la coberta, “Una guia completa i d’autoritat al món de la literatura —autors, llibres, termes i temes— de totes les èpoques i de totes les parts del món.” Una ullada al contingut confirma que, en efecte, hi figuren amb una notable abundància i proximitat, autors i llibres de totes les èpoques i terres. És a dir, de totes les terres amb un mínim de producció literària, excepte de la nostra. No hi he sabut trobar ni un sol nom d’obra literària en català, ni un de sol. I quant als autors, no diré que no n’hi haja cap ni un: n’hi ha tres. O almenys jo no n’he trobat més. I cap dels tres no supera les vint ratlles de text, una misèria.

Com que la curiositat per la cosa pròpia és sempre irreprimible, a penes vaig tenir el volum a les mans vaig buscar ràpidament algun nom de casa. Mire March, Ausiàs, i efectivament el trobe, amb setze ratlles de text, dos menys que el seu veí de pàgina Abraham Mapu, escriptor lituà del segle XIX en llengua hebrea, amb moltes menys que Leopoldo Marchal, autor de novel·les filosòfiques, diu, natural de Buenos Aires. Ben poca cosa és el nostre més alt poeta, si ens hem de guiar per la comparació. Mire després Martorell, Joan o Joanot, i no hi és. Però en la pàgina d’on és absent Martorell apareixen extensament Ezequiel Martínez Estrada, natural de San José de la Esquina i autor de *Radiografía de la pampa*, i Gregorio Martínez Sierra, veí de Madrid i autor de l’obra mestra *Canción de cuna*. Vostès mateixos. Quant a les grans obres de la literatura universal, busque el *Tirant lo Blanc* i, com ja era d’esperar, no apareix al lloc on hauria de ser. Però en aquell mateix lloc i pàgina hi apareix el *Tirukkural*, el més famós dels *Patirenkirkanakku*, textos morals del poeta Tiruvalluvar, que sembla molt impor-

tant en la literatura tamil. Entre l’obra i l’autor ocupen més de quaranta ratlles.

Vist el fracàs inicial, em propose continuar la recerca de manera més metòdica, i em faig una llista improvisada. Llull, Eiximenis, Metge, Canals, Timoneda, Turmeda, per exemple, entre els antics. Trobe només unes poques ratlles per a Metge, Bernat o Bernardo, pronunciat Met-ge, amb g (kh) gutural, això diu. De la resta, ni rastre. I allà on no hi ha Eiximenis, sí que hi ha Einhard, cortesà de Carlemany i autor d’un *Vita Karoli*, i també Ekkehart, monjo de St. Gall, que va escriure una vida del rei Walter d’Aquitània, amb prop de trenta ratlles per cap. Vejam si tenim més sort amb els moderns, que em dic, i faig la llista: Oller, Verdaguier, Maragall, Guimerà, Carner, Foix, Espriu, Sagarra, Riba, Pla, Rodoreda, Fuster. No sé si és una llista adequada, però de tots només trobe Guimerà, amb disset ratlles, més o menys les mateixes que Neil Miller Gunn, escocès, Gunnar Gunnarson, islandès, i Rest Nuri Guntekin, natural d’Istanbul. Dels altres, cap notícia. No hi és Josep Pla, que suposem el nostre gran nom universal, però sí Solomon Tshekiso Plaatje, natural de Boshof, Sud-àfrica, i autor en llengua tswana, trenta ratlles de text, i Maximus Planudes, monjo bizantí del segle XIII, les mateixes. Una enciclopèdia ecumènica: entre els únics tres noms catalans que hi figuren a penes ocupen el mateix espai que un sol autor tamil, tswana, islandès o turc. No som res, i el senyor Pujol diu que som una cultura tan gran.

I una cosa com els autors catalans en la literatura universal, som els valencians en la literatura catalana. Sobretot si hem d’atendre al literat més enciclopèdic. Pere Gimferrer, que preguntat recentment a *Serra d’Or* per les obres més notables dels darrers deu anys, en cita més de cinquanta. De les quals només una d’autor valencià. D’Isabel-Clara Simó, per ser exactes, que viu fa trenta anys a Barcelona. Uns no existeixen en la literatura universal. Els altres no existeixen en la pròpia. Si és que encara és pròpia: cosa que no és gens evident, vistes algunes llistes. Que Santa Llúcia ens conserve, als uns i als altres, la poca i curta vista. Per cert, Gimferrer, acadèmic, no figura a l’enciclopèdia, però sí Charlotte P. Guillian, feminista (divuit ratlles), i també *Gimpel the Fool*, títol d’un conte d’Isaac Bashevis Singer. Ja he dit que no som res.